

Posudek diplomové práce

Název práce: Religious diversity in Bollywood (Náboženská rozmanitost v Bollywoodu)

Autorka práce: Marie Špinková

Autorka se ve své práci zhostila originálního tématu. Pokusila se na vybraných exemplářích a v rozhovoru s relevantní odbornou literaturou zmapovat způsob, jakým je tematizována a pojednávána, případně instrumentalizována náboženská rozmanitost ve filmové produkci indického Bollywoodu. Autorka zkoumala existující odbornou literaturu v angličtině, zabývající se zobrazováním náboženských motivů a zejména záležitostí souvisejících s náboženskou pluralitou v Indii. Pokusila se doložit souvislost mezi způsobem zobrazování náboženské diverzity či plurality v Indii se společenskými jevy jako je indický nacionalismus, význam a úloha kinematografie v současné Indii, role muslimů v Indickém filmovém průmyslu atd. V úvodní části práce autorka prezentuje a podrobně komentuje zvolenou metodologii a pojednává o základních charakteristikách indického filmového průmyslu. Všímá si také jednotlivých aspektů náboženské situace v Indii a zmiňuje hlavní zdroje a východiska svého teoretického zpracování zvolené problematiky.

V následující části autorka stručně představuje pět zvolených filmů, a sice Aamir, Bombay Dhokha, Mission Kashmir a Veer-Zaara. (Vedle těchto pěti exemplářů ovšem autorka pracovala s několika desítkami dalších filmů z hollywoodské produkce). Poté, co tyto zvolené filmové exempláře představila, uspořádává empirický materiál do jednotlivých tematických celků, týkajících se: a) identity ke vztahu k rodině, bratrství, k mateřské zemi Indii a k demokracii, dále b) týkajících se náboženství (ve vztahu k Bohu či bohům, k modlitbě, a záležitostem, které se náboženství dotýkají). Po stručném pojednání c) o násilí resp. agresi autorka komentuje d) a e) způsob, jakým filmoví tvůrci pracují s vizuální prezentací jednotlivých jevů a jejím prostřednictvím komunikují s divákem.

V následující části práce autorka navrhuje typologii, umožňující metodicky promyšlenou interpretaci způsobu, jak bollywoodská filmová produkce pracuje se zobrazováním náboženské diverzity. Autorka navrhuje následující typologické kategorie zobrazování náboženství v hollywoodské produkci: Náboženství jako společenské zázemí, náboženství jako zdroje identity, náboženství jako tradice, náboženství jako vizuální prostředek či nástroj, náboženství jako prostředek dosažení tradiční ctnosti, náboženství jako motivace, náboženství jako varianty téhož, náboženství jako téma samo o sobě.

V následující části autorka komentuje způsob, jakým filmy vznikající v Bollywoodu ovlivňují diváky a jakým způsobem přispívají a mohou přispívat k řešení otázek a problémů spojených z nábožensko-kulturní diverzitou současné Indie. Dotýká se tedy palčivých problémů současné indické společnosti, jako je konflikt mezi indickým nacionalismem a muslimskými (jakož i jinými menšinovými) náboženskými komunitami a pod. V závěru práce autorka rekapituluje výsledky svých analýz a interpretací a shrnuje badatelské výtěžky.

Práce je psána v anglickém jazyce, autorka vládne tímto jazykem velmi dobře, ovšem na druhé straně občas používá český slovosled v anglických větách a také její práce s určitým a neurčitým členem není úplně suverénní. Na některých místech v práci používá spíše hovorové výrazy než slova vhodná pro diplomovou práci. Metodika práce je velice promyšlená, překvapivě vyzrálá, autorka skutečně zmapovala veškerou dostupnou relevantní literaturu v anglickém jazyce a podařilo se jí ve své práci zformulovat důležitý příspěvek k debatě o tematizaci náboženské diverzity v indické filmové produkci (také vzhledem k tomu, že tato debata je teprve na počátku). Autorkou navržené heuristické nástroje (tedy typologické kategorie, umožňující soustavný a přehledný výklad způsobů, jak a proč je v jednotlivých bollywoodských filmech prezentováno náboženství a náboženská rozmanitost) považují za odvážný, zdařilý a přesvědčivý pokus o vypracování adekvátní metodologie badatelské práce. Práci považují celkově za nadprůměrnou, ve svých závěrech přesvědčivou a navrhuji hodnocení A

Otázky k obhajobě: Autorka v práci komentuje celou řadu faktorů, ovlivňujících způsob zobrazování náboženství a náboženské diverzity v Bollywoodu. V jakém pořadí důležitosti tyto faktory či vlivy podle autorky jsou?

Autorka konstatuje velikost vlivu Bollywoodu na společenské trendy a vyslovuje přesvědčení, že Bollywood by si měl být vědom své velké odpovědnosti. Jak by to mělo konkrétně vypadat? Kdo by nad tím měl bdít?

Co konkrétně by se mělo stát, aby Bollywood přispěl ke zlepšení situace náboženských menšin v Indii (jak docílit odstranění či zákazu? škodlivých stereotypů atd.)?

10. září 2010

Pavel Hošek